

En naturlig del av framtiden.

Innehåll

- 4–5 Inledning
- 6–8 Historik
- 9–11 Skogen
- 12–14 Medarbetare och partnerskap
- 15–16 Trävaror och komponenter
- 17–22 Byggsystem
- 23–25 Träbroar
- 26–28 Anläggningarna
- 29 Koncernchefen har ordet
- 30–34 År 2009/2010 i sammandrag

En naturlig del av framtiden.

En av de kanske viktigaste förklaringarna till Martinsons framgångar genom åren är det som ofta beskrivs som Martinsonsandan, den inneboende kultur som kännetecknas av den nyfikenhet och vilja att utveckla nya användningsområden för trä som finns i företaget. Strävan efter att bidra till branschens utveckling och vara en naturlig del av framtiden är den gemensamma nämnaren bakom alla milstenar i företaget genom åren. Vare sig det handlat om teknik som gjorde sågtjänsterna tillgängliga för bygdens skogsägare med ett ambulerande sågverk på 1930-talet eller i form av snabbare och billigare sätt att bygga hus genom moderna byggsystem. Med tanke på allt som åstadkommit genom åren kan man konstatera att det har varit ett lyckat framgångskoncept.

Företaget har med sina nyskapande lösningar och förmåga att både förutse och driva utvecklingen inom nya och gamla sätt att använda trä, fått en betydelsefull roll i branschen. Ofta lyfts Martinsonsandan fram som en viktig förklaring till företagets framgångar. Utan den inneboende offensiva kultur som funnits i familjeföretaget genom alla tider, hade man aldrig varit där man är i dag. Kombinationen av innovationsanda, mod och tävlingsinstinkt har gjort företaget till en naturlig del av framtiden. Både för förmågan att ta till vara den förnyelsebara träråvaran och bidra som en positiv och stark kraft i arbetet med att lösa klimatfrågan.

Att se möjligheterna hos trä

Innovationsandan finns med som en röd tråd genom Martinsons hela historia. Den fanns där när Karl Martinson lade grunden i slutet av 1920-talet genom att köpa ett ambulerande sågverk, och den visar sig i dag i form av branschledande konstruktionslösningar inom till exempel byggsystem och den nya generationens träbroar. Förmågan att komma fram med nyskapande idéer och den innovativa drivkraft som gör att man alltid ser möjligheterna med trä.

Satsningar även i tider av lågkonjunktur

Men innovationsandan är inte mycket värd om man inte vågar och vill satsa, för att ge nytänkande innovationer en chans att utvecklas.

Att gå från tanke till handling. En av Martinsons styrkor är modet och förmågan att tro på sina idéer. Ett exempel på det var när man på 1960-talet som pionjärer i Sverige inom limträ byggde en egen fabrik för limträstillverkning. I dag är man landets ledande producent av limträ. Just modet har även gjort att företaget gått mot strömmen och vågat satsa även i tider av lågkonjunktur genom att göra nyinvesteringar i stället för neddragningar. Satsningar som har gjort att företaget har kunnat växa sig ännu starkare.

En av branschens tongivande företrädare

Sverige har av tradition en stark position inom träbyggnadsutvecklingen, vilket sätter Martinsons framträdande nationella position i tydligare dager. Med kompetenta samarbetspartners och kunder ställs stimulerande krav som ytterligare sporrar till fortsatt utveckling av den egna verksamheten. Den inneboende tävlingsinstinkt som finns inom Martinsons gör det naturligt att ligga i främsta ledet inom träförädling och ny teknik. Man nöjer sig inte med att bara följa med i utvecklingen, utan vill själva leda den. Den inställningen har gjort Martinsons till en av branschens tongivande företrädare, både inom Sverige och som ambassadörer för svenskt trä i utlandet. Genom ett framgångsrikt exportarbete både i Europa, Nordafrika och Asien har Martinsons bidragit till att stärka Sveriges position på den internationella marknaden. Det har samtidigt gett Martinsons en naturlig roll som en kompetent samarbetspartner för forskare och universitet som arbetar med utvecklingen inom träbyggandet i Sverige.

Arbetsstillfällena och framtidsinvesteringar i bygden

Martinsons framgångar genom åren har även genererat en rad mervärden för människor i regionen. I takt med att företaget växt har en mängd nya arbetsstillfällen skapats och man har genomfört offensiva satsningar lokalt i form av stora framtidsinvesteringar. Genom att göra trä till ett attraktivt byggnadsmaterial bidrar man även till att säkra skogens värde för kommande generationer. Utöver det skapar Martinsons även mervärden i flera andra led, genom till exempel kostnadseffektiva logistiklösningar och

På väg mot första spadtaget för träbro i världsklass. Med sina 130 meter blir Älvsbackabron i Skellefteå Nordens längsta snedstagsbro. Gång- och cykelbron förbinder bostadsområdet Älvsbacka Strand med södra sidan av Skellefteälven.

ett montagesystem för torrt och säkert byggande. Nyskapande konstruktionsmöjligheter för trä har gjort att företagets kunder kunnat genomföra en rad uppmärksammade och prisbelönda projekt.

Träbyggande är en av lösningarna på klimatfrågan

Martinsons baserar sin verksamhet på en förnyelsebar råvara och med en växande miljömedvetenhet i samhället arbetar företaget för att bidra till en frisk och produktiv skogsmiljö. Det finns en stark övertygelse inom företaget att ökat byggande i trä har en positiv inverkan på miljön, både på kort och lång sikt. Samtliga Martinsons anläggningar är certifierade enligt ISO 14001. Dessutom är flera av produkterna CE-certifierade och de tre sågverken har torkanläggningar som är KD-certifierade av jordbruksverket. Företaget är även certifierade enligt PEFC och samtliga produkter kan erbjudas FSC-certifierade för ett hållbart skogsbruk och spårbarhet av råvara. Dessutom är Martinsons anslutna till PFE, ett program med åtgärder för effektivare energiförbrukning.

För att underlätta för limträsortimentets kunder inom byggvaruhandeln har Martinsons beräknat produkternas carbon footprint, dvs. hur mycket utsläpp av växthusgaser varje enskild produkt ger upphov till. Samtliga limträprodukter i butikssortimentet har ett negativt värde för carbon footprints, vilket betyder att det genereras mindre utsläpp av koldioxid än vad som binds under livscykeln. Med andra ord är de klimatneutrala.

Åtta decennier av innovationsanda och tävlingsinstinkt.

När Karl Martinson 1929 köpte ett ambulerande sågverk som hans son Sigurd åkte runt med i bygden kring Bygdsiljum, gjorde han det för att han såg möjligheterna. Både i trä som material och i fördelarna av att använda nytänkande tekniska lösningar. Det fanns ett lokalt behov av den typen av tjänster och potential att utveckla verksamheten. Självlärt kunde han inte veta att han i och med detta lade grunden för det som åtta decennier senare skulle vara en av Sveriges största familjeägda träförädlingsindustrier. En koncern med branschledande spetskompetens inom modern träbyggnadsteknik. Redan då visade Karl Martinson prov på den Martinsonsanda som sedan har kommit att genomsyra företaget genom åren. Kanske grundar sig Martinsonsandan i det som ibland beskrivs som typiskt norrländskt. Det genuina och trovärdiga. Ett jordnära förhållningssätt som underlättar när man gör affärer och skapar förtroende hos kunderna. Kombinerat med en stor dos norrländsk tjurighet och stark vilja att lyckas.

Europas modernaste sågverk

I början av 1940-talet uppförde Sigurd Martinson ett permanent sågverk på samma plats som anläggningen i Bygdsiljum ligger i dag. Verksamheten fortsatte att utvecklas och 1954 bildades ett aktiebolag där alla barnen blev delägare. Omsättningen vid den här tiden var ungefär 500 000 kronor. 1963 tog Sigurds söner Nils och Åke Martinson över verksamheten.

På 1960-talet började Martinsons intressera sig för det limträ som tillverkades i Tyskland. Företagets ledning såg potentialen i materialet och bestämde sig för att starta en egen tillverkning. 1965 kom limträ tillverkningen i gång i sågverket i Bygdsiljum och fem år senare byggdes den första specialiserade limträfabriken.

Med tiden växte Martinsons till att bli en allt starkare aktör inom träindustrin och 1975 byggdes ett sågverk i Bygdsiljum som vid den tiden var modernast i Europa, med datastyrning och avancerad elektronik. 1984 startades tillverkning av de unika Comwoodstolparna och marknadens intresse för limträbalkarna fortsatte att växa, både i Sverige och i utlandet. 1992 inleddes försäljningen av limträ till Japan, som sedan utvecklades till företagets största exportmarknad.

Fjärde generationen som leder företaget

Andra halvan av 1990-talet blev starten för en expansiv period i Martinsonskoncernens historia, då man började förvärva företag för att utöka kapaciteten. 1996 förvärvades Hällnäs Såg AB, ett sågverk med anor från slutet av 1800-talet och en stark tradition av yrkesskicklighet och hantverkskunnande.

1998 tog den fjärde generationen över när Lars Martinson tillträdde som vd. Flera av Karl Martinsons barnbarnsbarn är aktiva i ledande befattningar inom det företag som med tiden utvecklats från att vara ett litet, lokalt sågverk till en marknadsledande träförädlingsindustri med kunder över stora delar av världen.

"Tävlingsinstinkten har alltid haft en naturlig plats inom Martinsons. Det har lett till framgångar både i träbranschen och i skidbackarna."

Åke Martinson tillhörde den svenska eliten i slalom och tog bland annat SM-guld 1955. Även brodern Nils tävlade deltog med stor framgång i SM.

2003 fortsatte expansionen i och med att Wallmarks Såg AB i Kroksjön införlivades i koncernen. Samma år lanserades det första byggsystemet i massivträ, ett nytt sätt att bygga i trä som ytterligare stärkte Martinsons position i framkanten av utvecklingen. Åren efter det gjordes en rad investeringar i koncernens tre sågverk. Framgångarna med nya tekniska lösningar och ett ökat förtroende från kunderna hade gjort att behovet av timmer hade växt. Under 2000-talet har Martinsons bland annat investerat över 300 miljoner kronor i sågverket i Bygdsiljum, vilket har resulterat i en av Europas modernaste sågverkslinjer och ett nytt justerverk som har ökat produktionskapaciteten och förbättrat kvaliteten på den sågade trävaran. De senaste åren har investeringar genomförts även i sågverken i Kroksjön och Hällnäs, med en kraftigt utökad sågkapacitet som följd.

Fortsatt utveckling av nya verksamhetsområden

I dag är Martinsons en av Sveriges största familjeägda träförädlingsindustrier. Förutom en omfattande produktion av sågade trävaror, är Martinsons Sveriges största producent av limträ, samt ledande i Norden inom träbroar och byggsystem i limträ

och massivträ. 2007 passerade omsättningen miljardstreck och verksamheten sysselsatte drygt 400 anställda. Utvecklingen från att vara ett litet sågverk med lokala kunder runt Bygdsiljum till att bli en branschledande träförädlingskoncern med internationella framgångar, har tagit åtta decennier. Under alla dessa år har man lyckats bygga upp den genuina branschkunskap som till stor del ligger till grund för dagens framgångar. Dessutom fortsätter utvecklingen för att stärka och bredda företagets verksamhetsområden. Ett bra exempel på det är ambitionen att erbjuda montage inom stomsystemen i limträ, vilket har setts som en av nyckelfrågorna i framtiden inom Martinsons Byggsystem.

Förvärvet under 2008 av sin största kund på limträstommar, STT Hallentreprenader AB, var därför ett naturligt utvecklingssteg som breddar erbjudandet till att även inkludera montage av stommarna. Dessutom har Martinsons gjort limträ mer tillgängligt för hemmabyggare genom 2009 års lansering av ett butikssortiment, med förpackade och färdigkapade längder.

Bägge dessa förändringar är bra exempel på den innovativa Martinsonsandan som gör det naturligt för företaget att gå i första ledet inom utvecklingen av den svenska träindustrin.

Martinsons levererade stommar, väggar och montage till bland annat såghus, råsortering och barkhus på Skandinavians största sågverk – Holmens anläggning i Braviken.

Långsiktiga relationer med den norrländska skogen.

Martinsons har i alla tider sett möjligheterna, både hos råvaran från de västerbottniska skogarna och i trä som byggnadsmaterial. Med tiden har en speciell relation byggts upp med både Västerbottens skogar och dess ägare. Skogarna i Västerbotten växer i ett klimat som är optimalt för att generera virke av extremt hög kvalitet. Tack vare det blir trä från både gran och furu starkare än i andra delar av landet. Det är ingen överdrift att säga att tillgången och närheten till högkvalitativt virke med extremt goda byggegenskaper är en av förklaringarna till Martinsons framgångar. Både inom sågade trävaror och nyskapande konstruktionslösningar i KL- och limträ.

Ger skogsägarna förutsättningar till ett hållbart skogsbruk

En viktig uppgift inom Martinsons är att arbeta för att Västerbotten även i framtiden ska ha en frisk och produktiv skog. Genom åren har företaget byggt upp en stor erfarenhet och kompetens inom effektivt, långsiktigt skogsbruk. Tack vare ett samarbete med regionens skogsägare som bygger på långsiktighet och förtroende, verkar man gemensamt för ett skogsbruk som skapar mervärden i flera led. Martinsons får tillgång till det högkvalitativa virke som företagets kunder förväntar sig hos deras produkter. Dessutom ges skogsägarna förutsättningar att bedriva ett hållbart skogsbruk, som ger avkastning och säkrar skogens värde även för kommande generationer.

"Ett hållbart skogsbruk handlar om genomtänkta insatser för avverkning, markberedning och plantering. Då kan vi bevara skogens värde för kommande generationer."

Helhetslösningar inom skogsbruk

Martinsons gör affärer med skogsägare runt om i Västerbotten och hur samarbetet formar sig beror på hur situationen ser ut för respektive markägare. För de som inte har tid eller resurser att bedriva sitt skogsbruk på egen hand erbjuder Martinsons helhetslösningar, där de sköter allt från gallring och röjning till avverkning och nyplantering. Varje virkesleverantör erbjuds en personlig skogsrådgivare som blir den kontaktperson de vänder sig till i alla frågor som har med skogen att göra. Det kan röra sig om allt från att välja ut rätt bestånd och tidpunkt för avverkning, till rådgivning om gallring eller plantering. Målet är att bedriva ett skogsbruk som ger största möjliga avkastning och gör så att skogen fortsätter stiga i värde. Martinsons hjälper även till med att upprätta en skogsbruksplan. Den ger en översikt på skogsfastighetens status vad gäller faktorer som sortiment, ålder, kvalitet och tillväxt. Planen ger även värdefull information om kommande åtgärdsbehov ex. skog som uppnått en viss ålder och inte längre utvecklas och stiger i värde, utan bör avverkas och ge plats för nyplantering som ser till att avkastningen på din fastighet bibehålls eller ökar.

Planering ger koll på ekonomin

Martinsons erbjuder även ekonomisk rådgivning, som ger skogsägarna full koll på skogsfastighetens ekonomi framåt i tiden. Tjänsten har sin grund i skogsbruksplanen och visar hur aktiviteter som röjning, gallring och slutavverkning påverkar skatter och likviditet.

Säkerställer maximalt värdeutbyte

Inom Martinsons finns alltså ambitionen att vara en bra skogspartner i ett långsiktigt perspektiv. Det är en självklarhet att alltid erbjuda minst lika bra priser som övriga aktörer på marknaden. Men argumenten handlar lika mycket om vilka mer som tar del av skogens stigande värde. Om att skapa mervärden för både leverantör och andra människor i regionen. Martinsons har utvecklat metoder som ger dem möjligheter att ta till vara största möjliga värde ur all skog som avverkas. Företagets förädlingsmetoder tar fram det bästa ur de unika egenskaper som finns hos den lokala råvaran och prislistorna är speciellt anpassade för de förutsättningar som råder i regionen.

Avverkning med regelbunden kvalitetsuppföljning

Dessutom anlitar Martinsons den oberoende virkesmätningssällskapet VMF Nord för uppföljning av sina skogsentreprenörer vid ett par tillfällen per år. Syftet är att kvalitetssäkra apteringen och samtidigt höja kompetensen hos entreprenörerna så att maximalt värde tas ur skogen enligt Martinsons prislista. Apteringsuppföljningen är ett viktigt instrument för att kunna kvalitetssäkra och utveckla entreprenörernas arbete, vilket främjar både markägaren, skogsentreprenören och Martinsons. Martinsons är i ett långt perspektiv beroende av välskött och frisk skog. Genom att ligga i första ledet inom utvecklingen av nya användningsområden och tekniska lösningar inom träbranschen har Martinsons skapat goda förutsättningar inför framtiden. Både för sig själva och för regionens skogsägare.

Att bygga en kreativ företagskultur.

Samarbete har alltid haft en viktig plats i Martinsons företagsfilosofi. Företaget har länge sett betydelsen i att både ta del av andras kunskap och att dela med sig av de erfarenheter man själv skaffat sig genom åren. Tack vare förmågan att vara en bra partner, både för kunder och för leverantörer, har Martinsons byggt upp förtroendebaserade relationer som har varit en bidragande faktor till företagets framgångar. Dessutom har kundernas egna önskemål och idéer varit värdefulla i Martinsons arbete med att utveckla nya produkter och tekniska lösningar.

Kundernas framgångar ett bra betyg

Martinsons ser med stolthet på sina kunders framgångar, vilka fungerar som en ständig inspirationskälla till att fortsätta utvecklas som en förtroendeingivande och kompetent samarbetspartner. Med sina nyskapande konstruktionslösningar har Martinsons gjort det möjligt för många kunder att förverkliga sina visioner inom träbyggande. Företaget arbetar även kontinuerligt med att vårda relationerna med sina leverantörer. De västerbottniska skogsägarna har stor del i Martinsons framgångar och man har byggt upp en skogsavdelning som erbjuder skogsägarna stöd i arbetet med att skapa ett långsiktigt och lönsamt skogsbruk. Martinsons har även haft en rad goda samarbeten med både arkitekter och byggherrar genom åren.

Helhetslösningar attraktiva för kunderna

Genom att vara en partner med hög kompetens och nyskapande konstruktionslösningar, får Martinsons ofta förtroendet att vara med redan vid ett tidigt skede i de olika projekten. En av ambitionerna inom Martinsons är att ha ett allt större helhetsansvar för de projekt man är involverad i, exempelvis som stomentreprenör för stora byggnadsprojekt. Möjligheten att erbjuda kunderna montage är ansedd som en av framtidens nyckelfrågor inom Martinsons Byggsystem. Förvärvet av STT Hallentreprenader AB, som har varit företagets största kund inom limträstommar, var därför ett viktigt utvecklingssteg. STT var under flera decennier Sverigeledande inom hallbyggen i limträ och utgör numera grunden i Martinsons Entreprenad.

Utvecklingsinriktad arbetsgivare och samarbetspartner

En annan viktig förklaring till att Martinsons har lyckats så väl genom åren är att man har byggt upp en företagskultur som främjar innovationsanda och kreativitet. Det har skapat en arbetsmiljö där medarbetarnas idéer och tankar tas tillvara och utvecklas. Martinsons är ett familjeföretag med en relativt platt organisation, där kreativa människor kan känna trygghet och får utrymme att växa. Genom att företagets utvecklingsavdelning ligger i en tät position inom den svenska träförädlingen, har Martinsons även blivit en intressant arbetsgivare för människor utifrån. Många kvalificerade och tekniskt kompetenta personer har sökt sig till Martinsons för att få chansen att utveckla sina idéer och bli en viktig del av branschens utveckling. Tack vare det har den tekniska kompetensen inom den egna personalstyrkan kunnat hållas på en genomgående hög nivå.

MQS – Martinsons Quality System

Implementeringen av det nya kvalitetssystemet MQS påbörjades under 2010 och kommer att fortsätta tills det finns på koncernens samtliga anläggningar. Arbetet är systematiskt och ska pågå kontinuerligt inom alla typer av jobb.

"Martinsons har etablerats som en arbetsplats för människor som attraheras av att gå i första ledet inom träbranschens tekniska utveckling."

En viktig del i kvalitetsarbetet är att ta vara på den kunskap och uppfinningsrikedom som finns hos personalen. Genom att införa MQS vill Martinsons bland annat eliminera slöseri och underlättat kontinuerlig utveckling som företag. Målsättningen är att förbättra såväl produktivitet och effektivitet som säkerhet, kvalitet och leveranssäkerhet.

Gör trä till ett konkurrenskraftigt material

Martinsons har även bedrivit en rad framgångsrika samarbeten med sina kollegor i branschen. Ett bra exempel är Sveriges Träbyggnadskansli, vars verksamhet finansieras med hjälp av gemensamma insatser från träindustrierna. Träbyggnadskansliet arbetar för att främja utvecklingen att göra trä till ett konkurrenskraftigt alternativ som byggnadsmaterial i konkurrensen med stål och betong. Genom att ta fram välgrundade och slagkraftiga argument vill man få fler politiker och andra beslutsfattare att få upp ögonen och se möjligheterna hos trä.

Konsultationspartner inom branschen

Framgångarna för företagets nyskapande konstruktionslösningar inom bland annat träbroar och byggsystem, har även lett till att

andra aktörer på marknaden har intresserat sig för det Martinsons gör. Många har imponerats av framstegen och har velat ta del av företagets kunskap och erfarenheter. Något som är ett gott betyg för Martinsons och ett värdefullt erkännande. Företaget är även en regelbundet återkommande konsultationspartner när det ska tas fram branschgemensamma informationsmaterial. Bland annat har man haft en framträdande roll i framtagandet av både Limträhandboken och Massivträhandboken.

Hämtar inspiration från den unga generationen

Martinsons bedriver ett långsiktigt samarbete med forskare och tekniska universitet, ett arbete som har positiva effekter för alla parter. Genom att samarbeta med bland annat Luleå tekniska universitet, får många studenter chansen att på nära håll få en inblick i den bransch som en dag kan komma att bli deras arbetsplats. För Martinsons fungerar den kontinuerliga kontakten med den unga generationen som ytterligare en inspirationskälla till att fortsätta satsningen på nytänkande kunskap, teknik och produkter. Tack vare sin förmåga att ligga rätt i tiden skapar Martinsons inte bara en mängd mervärden, utan blir även en mer attraktiv arbetsplats för kommande generationer.

Ledande position inom den nordiska träbranschen.

Vid en första anblick är det lätt att bara fokusera på Martinsons spetsprodukter, som alla skapar uppmärksamhet för sina nytänkande konstruktionslösningar och bidrar till att öka intresset för trä som byggnadsmaterial. Ta till exempel de banbrytande byggsystemen, som ligger till grund för det nya sättet att bygga i trä och den nya generationens träbroar, som har gjort det möjligt för trä att på allvar ta upp kampen med broar av stål och betong.

Men till grund för alla dessa landvinnande konstruktionslösningar ligger företagets egna produktsortiment av högkvalitativa träkomponenter. Martinsons har sedan länge ett komplett sortiment av vidareförädlade träprodukter, med kunder över hela Sverige samt stora delar av Europa, Nordafrika och Asien.

Förädling av den norrländska skogsråvaran

En av förklaringarna till den genomgående höga kvaliteten på Martinsons produkter är företagets geografiska placering. De

senvuxna gran- och tallskogarna i Västerbotten ger ett virke med erkänt hög kvalitet och goda byggegenskaper. De långa vintrarna skapar täta årsringar, vilket gör virket hårt, formstabil och tåligt. Tack vare den långa tradition av träförädling som finns inom Martinsons har man kompetensen att ta tillvara alla goda egenskaper hos råvaran från de norrländska skogarna. Med toppmoderna anläggningar för virkestorkning och några av landets modernaste anläggningar för ytbehandling har företaget ultimata förutsättningar för att leverera träkomponenter anpassade efter kundernas alla önskemål och krav.

Intresset för limträ fortsätter att växa

På 1960-talet var Martinsons tidigt ute med att se potentialen hos limträ som byggnadsmaterial och lade då grunden till det som i dag gör företaget till Nordens ledande producent av limträprodukter. Med tiden har limträproduktionen utvecklats till en av hörn-

Martinsons limträsortiment för byggvaruhandeln har gjort det enklare för privatpersoner att bygga med limträ.

stenarna inom Martinsons verksamhet. I förhållande till sin egen vikt har limträ högre bärförmåga än både stål och betong, vilket gör det till ett idealiskt material för att skapa byggnader med stora spännvidder och fria ytor. I kraft av sina goda byggegenskaper har limträ slagit igenom som byggnadsmaterial, både i Sverige och internationellt. Med hög teknisk kompetens inom den egna utvecklingsavdelningen och ett mångårigt samarbete med forskare och universitet, har Martinsons förfinat tillverkningsmetoderna och skapat nya användningsområden för materialet.

Limträ grunden till framgångarna inom broar och byggsystem

Med den egna produktionen av limträ som bas har både företagets byggsystem och träbroar kunnat utvecklas till att bli ledande inom sina respektive verksamhetsområden. Genom att ha limträ-tillverkning inom den egna organisationen har förutsättningarna avsevärt förbättrats för att utveckla företagets branschledande byggsystem för hallar och broar i trä. Limträproduktionen har även haft stort inflytande på utvecklingen inom Martinsons träbroar, som bygger på egenproducerade limträkomponenter.

Klimatneutrala limträprodukter i byggvaruhandeln

För att möta marknadens växande intresse har Martinsons utvecklat ett butikskoncept för limträ, för att göra materialet till en mer tillgänglig konsumentprodukt för både proffsbyggare och hemmafixare. Butikssortimentet består av färdigkapade och förpackade längder, försedda med streckkod och placerade lätt-tillgängligt inne i byggvaruhusens butiker. Dessutom ges privatkunderna möjlighet att göra ett klimatsmart val eftersom limträ förbrukar mindre energi i både produktion, transport och slutlig bearbetning än andra jämförbara byggnadsmaterial. För att underlätta för kunderna har Martinsons beräknat produkternas carbon footprint, dvs. hur mycket utsläpp av växthusgaser varje enskild produkt ger upphov till. Beräkningarna visar att samtliga Martinsons limträprodukter har ett negativt värde för carbon footprints, vilket betyder att det genereras mindre utsläpp av koldioxid än vad som binds under livscykeln. Med andra ord är de klimatneutrala.

En unik meritlista inom industriellt träbyggande.

Martinsons har länge haft ambitionen att vara mer än bara en materialleverantör. Man vill leverera en funktion och hela konstruktionslösningar. Ett bra exempel på det är byggsystemen i limträ och massivträ, som har öppnat nya möjligheter att använda trä i större utsträckning inom byggindustrin. Som Sveriges ledande företag inom limträteknik och massivträkonstruktioner har Martinsons fått en naturlig roll i den utvecklingen. Företaget har 40 års erfarenhet av konstruktioner i trä och lägger mycket kraft på forskning och teknisk utveckling. Både inom den egna utvecklingsavdelningen och i samverkan med kompetenta samarbetspartners. Det rationella sättet att ta till vara fördelarna hos industriellt tillverkade byggdelar i trä med hög prefabriceringsgrad konkurrerar i dag på allvar med konventionella byggmetoder. Med tiden har flera branschkollegor insett fördelarna, men med flera decenniers erfarenhet och mer än 6 000 färdiga projekt har Martinsons ett naturligt försprång och en ledande position inom industriellt byggande i trä.

Rationella byggprocesser och attraktiva livsmiljöer

Martinsons byggsystem omfattar kompletta stomsystem i limträ och massivträ. Materialet är norrländsk, senvuxen gran och furu. De färdiga byggelementen tillverkas i rationell fabriksmiljö, vilket säkerställer såväl måttsäkerhet som kvalitet. Kunden kan välja om man vill ansvara själv för montage, eller om Martinsons ska leverera en färdigmonterad byggnad. Byggsystemen har skapat förutsättningar för ett nytt sätt att bygga i trä och har fört med sig en rad mervärden, både för de företag som drar nytta av systemen och för människor som vistas i de färdiga bygg-

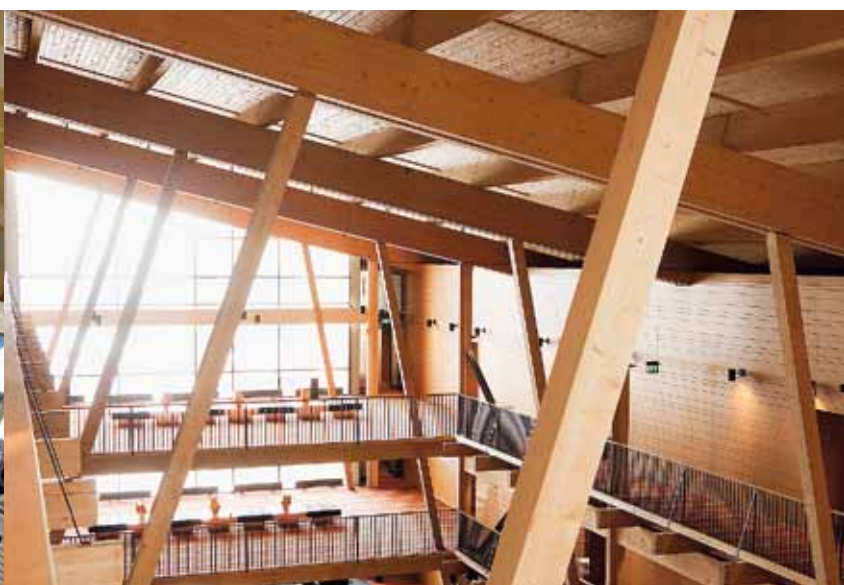
naderna. Bland annat skapar systemtänkandet mervärden i form av helt nya förutsättningar att förverkliga den nya generationens träbyggnader. Vare sig visionerna handlar om rationellare byggprocesser, attraktivare livsmiljöer eller om att ta vara på träets unika estetik.

Växande marknad för limträstommar

Martinsons har med mångårig erfarenhet från konstruktioner i limträ utvecklat ett rationellt stomsystem med genomarbetade och väl utprovade konstruktionslösningar. Byggsystemen med limträstomme har skapat unika möjligheter för byggnader med stora fria ytor. Oavsett om det handlar om affärslokaler, sporthallar eller industribyggnader, har byggsystemen egenskaper som ger kunden stor valfrihet. Ofta kan en större flexibilitet avseende planlösningar erhållas genom att utföra de inre bärande delarna med limträbalkar i stället för väggar. Om förhållandena tillåter är det många gånger önskvärt att till och med slopa de inre bärande delarna helt.

Ljusa och behagliga inomhusmiljöer

Förutom att skapa byggnadskonstruktioner med mycket stora spännvidder och fria ytor, är limträ dessutom brandsäkrare och leder inte kyla i lika hög grad som stål. Limträbalkarna finns i en rad olika utföranden och dess bärighet tillåter en fri spännvidd som ger full frihet i valet av inredning och skapar öppna ytor med ett begränsat antal pelare. Lokalerna brukar berömmas för sina ljusa och behagliga inomhusmiljöer, där synliga trädetaljer och estetiska designlösningar ger ett tilltalande intryck.

Sparbanken Wictory Center i Varberg är Sveriges största hall för innebandy. Hallen rymmer tre fullstora träningsplaner med läktare och har ett stomsystem av limträ från Martinsons. Den längsta limträbalken mäter närmare 36 meter och fraktades med lastbil från fabriken i Bygdsiljum till västsvenska Varberg.

Den hundraade ishallen levererades till Ryssland

Genom åren har Martinsons levererat limträstommar till allt ifrån affärslokaler och magasin till jordbrukslokaler och idrottshallar. Inom just idrottens värld har det handlat om allt ifrån hallar för ishockey och fotboll, till badhus, allaktivitetshallar och ridhus. Martinsons Entreprenad är Sveriges mest erfarna hallbyggare i limträ och som exempel kan nämnas att man bara inom ishallar har nått över hundrastrucket vad gäller monterade hallar. Intressant är också att just den hundraade ishallen som monterades var i ryska Murom, vilket visar att intresset för Martinson Entreprenad nu även har spridits internationellt. Ishallen i Ryssland invigdes i början av 2010 och var en del av ett statligt program som ska främja utvecklingen av idrott i städer som saknar ishallar.

Förutom olika sorters idrottshallar har även läktare i limträ blivit ett allt vanligare alternativ på marknaden, både för idrottsanläggningar utomhus och i befintliga hallar. Ett exempel är de nya läktarna till Boden Arena, som har 5 000 sittplatser och är godkänd för FIFA 2-star klassificering, med bland annat gradängar och taköverbyggnader i limträ från Martinsons.

Spektakulär multiarena största projektet i Norge

Under våren 2010 påbörjade Martinsons konstruktion och montage av limträstommen till Idda Arena i Kristiansand, en multiarena för ishockey, curling, kampsport och dans. Projektet är Martinsons största hittills på den norska marknaden och ett viktigt kliv in på marknaden för stora hallbyggnader även i Norge. Fackverken i limträ har tillverkats i träbrofabriken i Kroksjön och beställaren Kristiansands kommun valde Martinsons eftersom företaget kunde erbjuda en intressant helhetslösning med både konstruktion och montage.

En upplevelse av mötet mellan trä och sten

Upplevelsecentrat Experium i Sälenfjällen, som invigdes under 2010, är ytterligare ett Martinsonprojekt som har fått stor uppmärksamhet och uppskattning. Den multifunktionella byggnaden ska locka turister till orten även efter skidsäsongen och erbjuder besökarna bland annat äventyrsbad, bowling, bio och lekland. Anläggningen består av fyra plan omfattar hela 11 500 kvadratmeter och är närmare 20 meter hög. Byggnaden är i formen av en fjällbacke och limträkonstruktionen har en central plats i arkitekturen, i ett smakfullt möte med detaljer i sten. Martinsons har levererat stommen, som utgörs av 10 stora limträfackverk, samt balkar och pelare i limträ. Byggnadens formspråk och materialval ska stärka naturupplevelsen och trä valdes som ett naturligt val för att skapa den rätta känslan och samtidigt anpassas väl in i den omgivande miljön.

Skellefteå fick Sveriges första parkeringshus i trä

Martinsons har deltagit i flera utvecklingsprojekt tillsammans med bland annat SP Träteck för att utveckla koncept och tekniska lösningar för parkeringshus med trästomme. I centrala Skellefteå invigdes i slutet av 2009 Sveriges första parkeringshus med limträstomme. Byggdelarna i limträ och KL-trä har skapat estetiska möjligheter, där de synliga trädetaljerna bidrar till en naturlig och tilltalande träkänsla. Dessutom är limträ ett material som är positivt ur miljöhänseende, vilket är en viktig faktor i valet av byggnadsmaterial för projektet. Miljöargument brukar traditionellt sett inte kunna sammankopplas med utformningen av ett parkeringshus, men limträmateriallets miljömässiga egenskaper har alltså gjort detta möjligt.

”Trä absorberar luft och ljud på ett sätt som ger huset en mänsklig och varm miljö. Det är nästan som om trähus har en själ.”

Massivträstommar för det naturliga sättet att bygga bostäder

Martinsons var först i Sverige om att kunna erbjuda ett komplett byggsystem för flervåningshus med bärande stommar i massivträ. Förflyttningen av en stor del av tillverkningen från byggplatsen till den torra och rationella fabriksmiljön har skapat helt nya möjligheter till nytänkande inom det moderna byggandet. Både avseende trä som byggnadsmaterial och avseende sättet att bygga. Den moderna produktionstekniken har gjort det möjligt att omsätta den senaste träforskningen i nya komponenter med såväl högre kvalitet som prefabriceringsgrad. Komponenter som i sin tur gör arbetet på byggplatsen både enklare och effektivare. Martinsons stomsystem i massivträ är moduluppbyggt med färdiga och väl utprovade konstruktionslösningar och byggdelar för den kompletta stommen, som möjliggör kreativa planlösningar och stora fria ytor.

Snabbt och torrt industriellt byggande

I Martinsons byggsystem i massivträ ingår även specialutvecklade montagesystem som rationaliserar och kvalitetssäkrar montagearbetet samt skapar förutsättningar för en trygg och säker arbetsplats. I montagesystemet ingår bland annat ett funktionsanpassat väderskydd, som täcker massivträstommen och arbetsmiljön under hela montagearbetet.

Väderskyddet, tillsammans med de prefabricerade byggdelarna och den korta montagetiden, säkerställer att den färdiga stommen är torr.

Varje bostadsprojekt är ett steg i utvecklingen

Genom åren har Martinsons framsteg inom det industriella träbyggandet förverkligat en lång rad omtalade bostadsområden runt om i Sverige. Allt ifrån pionjärprojektet Inre Hamnen i Sundsvall och bostadsområdet Limnologen i Växjö som är Sveriges högsta nybyggda bostadshus i trä, till det världsunika kretsloppshuset Nydalahuset i Umeå och bostadsområdet Älvsbacka Strand. Bara för att nämna några av alla de bostadsprojekt som vart och ett har fungerat som viktiga steg i utvecklingen av byggandet av moderna, klimatanpassade bostadsmiljöer i höga hus med stomme i massivträ.

Lågenergihus för ett hållbart samhälle

Martinsons byggsystem för bostäder i flervåningshus har under flera år utvecklats både byggnadstekniskt och miljömässigt. De erfarenheter som gjordes vid genomförandet av bland annat

bostadsområdena Limnologen i Växjö och Älvsbacka Strand i Skellefteå ligger till grund för utvecklingen av bostäder med hög konkurrenskraft vad gäller såväl pris och byggnadssätt som boendemiljöer och klimatsmarta lösningar. Arbetet har resulterat i att Martinsons har utvecklat både byggtekniken och kunskapen för att kunna leverera en ny generations lågenergihus, där energiförbrukningen lever upp till de krav som ställs på så kallade hållbara städer. Nästa steg i utvecklingsprocessen togs i och med bostadsområdet Portvakten i Växjö, som färdigställdes under 2009. Portvakten är byggt med ett extremt tätt stomsystem och har inget traditionellt värmesystem, utan värmen som alstras av de boende, belysning och hushållsmaskiner stannar kvar i bostaden. De täta lågenergihusen motsvarar kraven som ställs för de hållbara städer som kan komma att spela en viktig roll för att bidra till att motverka klimatförändringarna. I ett samhälle där utvecklingen går mot en ökad urbanisering och hoten från klimatförändringar växer, blir det allt viktigare att bygga bostäder som är både miljöanpassade och byggda på hållbara resurser.

Påbyggnader i massivträ en intressant marknad

Martinsons byggsystem i massivträ erbjuder även unika möjligheter inom påbyggnader av befintliga hus. Byggdelarnas styrka i förhållande till dess låga vikt möjliggör påbyggnader utan de dyra och tidskrävande stomförstärkningar som ofta krävs med andra material. Den låga vikten hos byggdelarna i KL-trä gör det möjligt att göra en påbyggnad där det inte skulle ha varit möjligt med ett annat material, eftersom förhållandena inte skulle ha klarat den ökade vikten på den befintliga grunden. Byggdelarnas låga vikt gör även att man ofta klarar en påbyggnad utan dyra stomförstärkningar.

Framtidens broar byggs i trä.

Träbroar har de senaste åren på allvar tagit upp kampen med broar av stål och betong. Sedan Vägverket antog en ny bronorm 2004 är den tekniska livslängden för en träbro 80 år, samma som för broar av stål och betong. I spetsen för träbroars utveckling och växande framgångar på marknaden går Martinsons. Företaget har tillverkat träbroar sedan 1987 och när Svenska Träbroar 1997 införlivades i koncernen blev man en ännu starkare aktör på marknaden. Med de två företagens samlade kompetens är Martinsons i dag Nordens ledande producent av träbroar.

Under de första åren som träbrotillverkare fokuserade Martinsons verksamheten på framför allt små, konstruktionsanpassade broar för skogsbruket som var enkla, flyttbara och snabba att montera. Med tiden blev broarna både större och längre, med allt mer avancerade konstruktionslösningar och ett stort urval av olika brotyper. Träbroarna byggs färdigt till stor del i fabriken och tack vare den höga prefabriceringsgraden går monteringen på plats väldigt fort.

Den korta monteringstiden gör träbroarna till ett kostnadseffektivt och mycket konkurrenskraftigt alternativ till broar i stål och betong. Dessutom ger träbroarna stora valmöjligheter i form av designlösningar som passar in i den omgivande landskapsbilden.

Ett konkurrenskraftigt alternativ

Fram till att Vägverket antog sin nya bronorm 2004 stod gång- och cykelbroar fortfarande för en stor del av Martinsons produktion.

Men med den nya bronormen och ett ökande intresse från både Vägverket, Banverket och många kommuner har andelen vägbroar ökat. Omsättningsnivån är i dag ungefär lika stor hos de bägge brodisciplinerna.

Martinsons för en kontinuerlig dialog med sina återkommande kunder, så att deras krav och önskemål vägs in i produktutvecklingen. Förutom helt nyproducerade vägbroar levererar Martinsons ofta till projekt där en gammal bro behöver bytas ut och ersättas av en ny. Tack vare den korta monteringstiden, som kräver ett minimalt driftsstopp i trafiken, är de att föredra i de här fallen framför broar i stål eller betong.

Forskningsprojekt på Chalmers

Som ett led i satsningen på allt större projekt och en ökad andel vägbroar, har Martinsons genomfört långsiktiga och målmedvetna åtgärder för att öka den egna konstruktionskompetensen. Genom att öka personalstyrkan på tekniksidan satsas i dag ännu mer resurser på utveckling och nya tekniska lösningar. Företaget har över 20 års erfarenhet och en position som sverigeledande inom träbroar, men är fortfarande i början av sin utveckling och med en ökad acceptans och insikt i träbroarnas fördelar jämfört med broar av andra material finns stora möjligheter att ta ytterligare marknadsandelar i framtiden. Sedan 2008 deltar Martinsons dessutom i ett forskningsprojekt på Chalmers, där målet är att ytterligare öka myndigheters och konsulters kunskap om trä-

TRÄBROAR

broarnas möjligheter. I omfattande laborietester undersöks bland annat hur mycket träbroarna kan belastas och forskningsresultatet ska användas för att skapa en större trygghet bland beställare.

Värderas utifrån funktion och pris

I takt med att Martinsons har tagit på sig allt större vägbroprojekt har kraven ökat på broarnas konstruktion. Bland annat har detaljer som dimensionering av påkörningsräcken och avvattningssystem utvecklats avsevärt. Det, i kombination med träbroarnas fördel i form av korta montagetider och ett fördelaktigt pris, gör att de i dag är mycket konkurrenskraftiga i förhållande till broar i stål och betong. Det har resulterat i en tydlig attitydförändring hos beställarna, som numera jämför träbroarna på samma villkor som broar av andra material. Med andra ord har Martinsons kommit en lång väg i sin strävan att framtidens vägbroar ska värderas enbart utifrån funktion och pris, en utveckling som utan tvekan är positiv för Martinsons träbroar.

system utvecklats avsevärt. Det, i kombination med träbroarnas fördel i form av korta montagetider och ett fördelaktigt pris, gör att de i dag är mycket konkurrenskraftiga i förhållande till broar i stål och betong. Det har resulterat i en tydlig attitydförändring hos beställarna, som numera jämför träbroarna på samma villkor som broar av andra material. Med andra ord har Martinsons kommit en lång väg i sin strävan att framtidens vägbroar ska värderas enbart utifrån funktion och pris, en utveckling som utan tvekan är positiv för Martinsons träbroar.

Nya brodiscipliner hittar en marknad

Utöver framgångarna inom traditionella gång- och cykelbroar samt vägbroar, har även andra brodiscipliner skapat ett ökande intresse på marknaden. Ett exempel är grusbroar, en brotyp som anpassas efter de krav som ställs på små, lågtrafikerade vägar, för att kunden inte ska behöva investera i en mer avancerad bro än vad den aktuella vägsträckan kräver. Broarnas höga prefabgrad leder till extremt korta byggtider och dessutom är det ett miljövänligt alternativ, eftersom man kan behålla strandlinjen

för en bäck som korsas. En annan brotyp som kommer starkt är skidbroar, som är specialkonstruerade för längd- och utförsåkning. Skidbroarna har snörasskydd som säkerställer att snön ligger kvar och de är dimensionerade för att klara av belastning från både skotrar och pistmaskiner. Skidbroarna erbjuder stora möjligheter för bland annat anläggningar för längd och alpint, med lösningar som är både funktionella och estetiskt tilltalande för att passa in i landskapsbilden.

”Många gånger är en träbro det enda alternativet som på ett naturligt sätt bidrar till den totala miljöupplevelsen.”

Tre toppmoderna sågverksanläggningar.

Bygdsiljum

Martinsons startade en gång i tiden som ett litet, enkelt sågverk i Bygdsiljum. Företaget har utökat sina affärsgränar en hel del sedan dess, men det är fortfarande sågverksindustrin som ligger till grund för de övriga verksamheterna i koncernen. I Martinsons Säg AB ingår i dag de tre sågverken i Bygdsiljum, Kroksjön och Hällnäs. Eftersom tillgången på timmer är en av de avgörande faktorerna till hur effektivt Martinsons kan bedriva sin verksamhet har de tre sågverken delat upp produktionen sinsemellan för att utnyttja den totala sågkapaciteten på bästa sätt och maximera utvinningen ur råvaran. Tanken med organisationen är att sågverken ska komplettera varandra i stället för att konkurrera och samtidigt dra nytta av varandras erfarenheter. I Bygdsiljum sågas framför allt gran till limträproduktionen och sågverket i Hällnäs koncentrerar sig mer på furusågning. I Kroksjön används en kombination av de bägge träslagen, med en viss övervikt åt furu.

Bygdsiljum – platsen där allting började

Sågverket i Bygdsiljum ligger på den plats där Sigurd Martinson i slutet av 1930-talet påbörjade bygget av företagets första permanenta sågverksanläggning. Verksamheten i Bygdsiljum har i många decennier haft en stark position i utvecklingen av såg-

verksindustrin i Sverige och en rad nyinvesteringar har genom åren gjort att den positionen har bibehållits. När ett nytt sågghus stod klart 1976 var det Europas modernaste sågverk, med för den tiden mycket avancerad datastyrning och elektronik. Det nya sågverket rationaliserade arbetet och produktionskapaciteten ökades med nästan 100 procent. Under åren som följde genomfördes en rad förändringar, med en helt ny limträfabrik för komponenttillverkning 1987 och ytterligare en limträfabrik 1995. Fem år senare satsades 44 miljoner på att bygga ut Limträfabrik 2, med en verksamhet som skulle fokusera på att producera limträ för den japanska marknaden.

Under första halvan av 2000-talet beslutade Martinsons att investera 225 miljoner kronor i en helt ny såglinje för att bli mer flexibla i sin verksamhet. När den nya linjen invigdes 2005 hade Bygdsiljum återigen Europas modernaste såglinje, först i sitt slag med att vara fullt utvecklad för högt utbyte i en profileringslinje. Möjligheten att snabbt ställa om sågen var nödvändig på grund av den höga graden av vidareförädling. Den nya såglinjen har skapat möjligheter att fortsätta utvecklingen av verksamheten i Bygdsiljum. Kvaliteten på varorna har höjts och dessutom har råvaruutnyttjandet ökat med ett par procent.

2010 invigdes Bygdsiljums nya justerverk, en investering på 110 miljoner kronor som både ökade kapaciteten och utökade möjligheterna att erbjuda kunderna en jämn och hög kvalitet. De totala investeringarna under 2000-talets första decennium, som omfattat allt från timmerintag och barkmaskiner till ny såglinje och virkestorkar, har tillsammans medfört att anläggningen i Bygdsiljum numera har en ännu högre såg- och justerkapacitet.

Hällnäs – ett anrikt sågverk med modern teknik

Sågverket i Hällnäs har anor som sträcker sig tillbaka ända från slutet av 1800-talet. I dag är det en anläggning med toppmodern teknik och hög produktionskapacitet. Sedan Martinsons tog över verksamheten 1996 har man investerat över 100 miljoner kronor i anläggningen och därigenom ökat kapaciteten med 50 procent. När såglinjen byggdes ut under första halvan av 2000-talet ökades kapaciteten till 75 000 m³ sågade trävaror per år. För

A man wearing a green long-sleeved shirt and a headset with a microphone is working in a wood mill. He is leaning over a large stack of light-colored wooden planks. The background shows industrial machinery, including a control panel with many buttons and a laptop. The lighting is bright and even.

"Martinsons har en viktig roll för bygdens utveckling. Av de 110 miljoner kronor som investerades i det nya justerverket i Bygdsiljum gick över 90 procent till företag i regionen."

att kunna utnyttja anläggningens kapacitet till fullo påbörjades 2007 en omfattande ombyggnation. 30 miljoner kronor investeras i bland annat ett nytt timmerintag och en ny barkmaskin. Hällnäs kommer i fortsättningen även att arbeta med komponenttillverkning, efter ett beslut som togs 2010 om en investering på 30 miljoner i en ny komponentlinje. Anledningen till beslutet är att Martinsons har tecknat ett långsiktigt avtal om komponentleveranser till Hedlunda Industri, som bland annat tillverkar bokhyllor och sängar till IKEA.

Hällnäs är med sin långa historia och den yrkesskicklighet som finns hos medarbetarna, en ovärderlig tillgång för Martinsons. Den moderna sågverkstekniken har gjort att arbetsmetoderna har förändrats genom åren, men fortfarande är den genuina känslan för hantverket en viktig faktor inom sågverket i Hällnäs.

Dessutom har det en idealisk placering geografiskt, mitt i ett väldigt bra furudistrikt. Råvaran i närområdet är av väldigt hög kvalitet, vilket gör att man har tillgång till bra material att arbeta med. Hällnäs utgör södra spetsen i den triangel som Martinsons tre sågverk bildar. Tack vare det kan ett stort område täckas in och transportkostnaderna hållas nere.

Kroksjön – ny teknik och nya kunskaper

Martinsons sågverk i Kroksjön hette tidigare Wallmarks Säg och har länge varit ett av de mer framträdande sågverken i Norrlandsregionen. Wallmarks grundades redan på 1920-talet och när Martinsons köpte företaget 2003 tog man över ett väl utvecklat

Kroksjön

Hällnäs

sågverk, med hög branschkompetens för produktion av vidareförädlade och kundanpassade produkter för både bygghandeln, byggföretag och industrier. För att ytterligare stärka kapaciteten satsades 2007 55 miljoner kronor i en ombyggnad av sågverket i Kroksjön. Med en rakare såglinje och ett nytt timmerintag blev det möjligt att gå ned från tvåskift till enskift, med i stort sett bibehållen totalproduktion.

För att till så stor utsträckning som möjligt klara av den nya sortens arbetsuppgifter med den befintliga personalen genomfördes därför en kartläggning av kompetensen inom det egna företaget. Medarbetarna har ett stort branschkunskaper i grunden och tack vare ett väl genomtänkt utbildningsprogram klaras de nya arbetsuppgifterna och den moderna sågverkstekniken av med till stora delar den befintliga personalen.

Starkt rustade för framtiden

Med de offensiva investeringarna på sammanlagt över 500 miljoner kronor står Martinsons väl rustade att bibehålla sin starka position inom den svenska träförädlings, i såväl högkonjunktur som lågkonjunktur. De tre sågverkens sammanlagda kapacitet är anpassad för att förse koncernens övriga enheter med den stora mängd trävaror som marknadens efterfrågan kräver under högkonjunkturer. Dessutom gör företagets höga kompetens och avancerade tekniska lösningar inom träförädling att man kan bibehålla en god lönsamhet även i tider av lågkonjunktur.

Framgångar i långsiktiga satsningar.

Under det första hela verksamhetsåret efter den globala finanskrisen, som slog hårt mot hela trävaruindustrin, utvecklades vår verksamhet ytterligare. Både genom investeringar och affärer som stärkt vår position inom det moderna träbyggandet.

Vi gick in i verksamhetsåret 2009/2010 med en stark vind i ryggen, men svag konjunktur och fortsatt lågt byggande i Europa gjorde läget osäkert. Samtidigt var vår övertygelse densamma som tidigare, nämligen att träanvändandet kommer att öka på lång sikt. Inte minst är det en förutsättning för utvecklingen av framtidens hållbara städer.

Vårt resultat för året är en vinst på 43 miljoner kronor (-46 miljoner kronor). Att vi återigen kan redovisa en vinst efter två tuffa år är naturligtvis positivt, men årets största glädjämnen är att vi vidareutvecklats som pålitlig leverantör av trävaror med högsta kvalitet och tagit nya steg framåt som ledande inom det moderna träbyggandet.

Moderna anläggningar

En höjdpunkt under året var invigningen av vårt nya justerverk i Bygdsiljum i april. Beslutet att genomföra investeringen på 110 miljoner kronor togs under 2008 års lågkonjunktur, med stöd av vår samlade erfarenhet av marknadens upp- och nedgångar. Med facit i hand kan vi konstatera att beslutet togs i rätt läge. I dag är vi väl rustade för att ta nya marknadsandelar.

Justerverket är del av en satsning som omfattat närmare en halv miljard kronor under de senaste fem åren och som gjort anläggningen i Bygdsiljum till en av Europas allra modernaste.

Att vi har tre anläggningar som möter marknadens krav på kvalitet och vidareförädling är av stor vikt. Därför har vi investerat i en komponentlinje i Hällnäs, något som kommer öppna nya marknader.

Ny framgång för Byggsystem

Under året slöt också våra affärsområden Byggsystem och Entreprenad sin största affär någonsin i och med leveransen och monteringen av limträstommar till flera industrilokaler vid det nya sågverket Holmen Braviken. Helhetserbjudandet är en viktig förklaring till att Holmen valde att arbeta med oss och många fler kunder har också sett fördelarna. I våra projekt kvalitetssäkrar vi hela produktionskedjan, från avverkningsplatsen till färdigmonterad limträstomme. Det är stora förtroenden som förvaltats väl.

Byggstart för längsta snedstagsbron

Under sensommaren genomfördes det symboliska första spadtaget för den gång- och cykelbro i Skellefteå som kommer att bli Nordens längsta snedstagsbro. På träbrosidan växer vi i stadig takt genom att vinna marknadsandelar från konkurrerande byggmaterial. Snabba montage, estetik och miljö är några anledningar till att allt fler beställare väljer trä som första alternativ vid brobyggen.

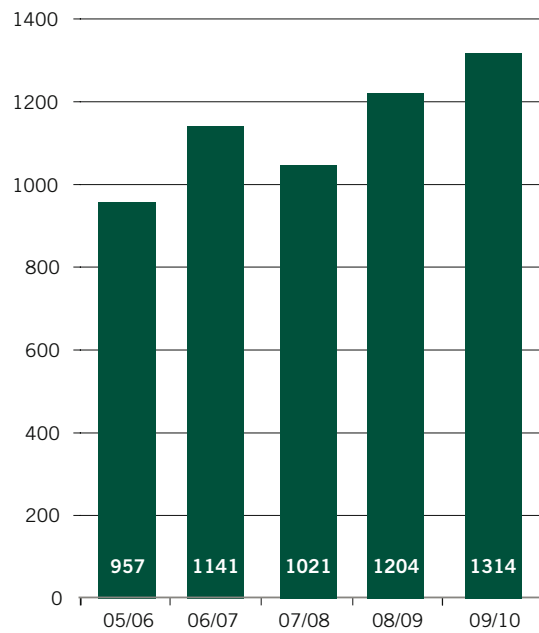
Vilja att fortsätta utvecklas

I våra kundrelationer har vi alltid ansvar från anskaffning av råvara till färdiga produkter. Det gör oss beroende av två skilda marknader, vilket ibland komplicerar verksamheten. Under våren befarade vi en råvarubrist under det nya verksamhetsåret. Detta avväjdes genom att höjda virkespriser ökade viljan att avverka hos skogsägarna.

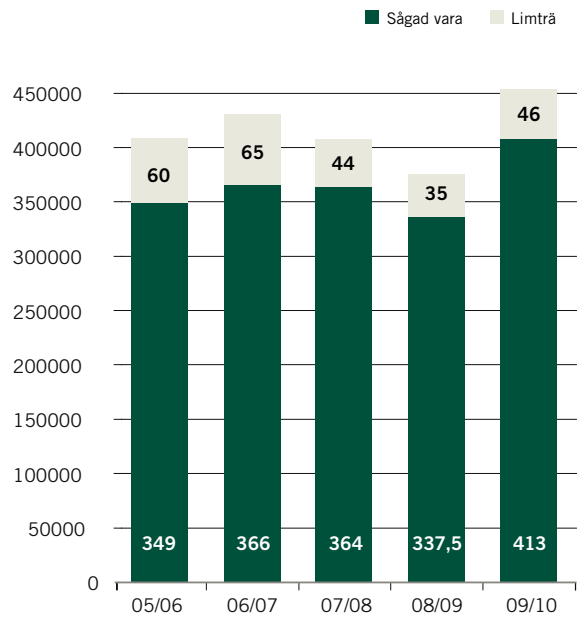
Som enskild aktör kan vi varken kontrollera utbudet av virke eller efterfrågan på flera av våra produkter. Det är en viktig insikt. Därför satsar vi stort på att utveckla de delar av vår verksamhet som vi kontrollerar. Jag är övertygad om att det också kommer våra kunder till gagn.

Under vår långa historia har utmaningarna sett olika ut, men vårt sätt att ta oss an dem är detsamma. Vår inställning är att aldrig stanna upp, att hela tiden vilja nå längre. Långsiktighet och mod är två viktiga delar. Likaså effektiva processer och arbetsplatser där medarbetarna trivs och utvecklas.

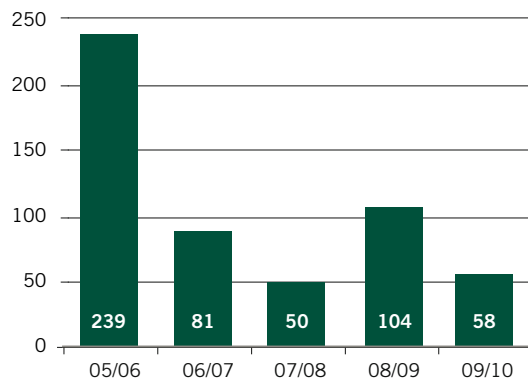
Omsättning, mkr

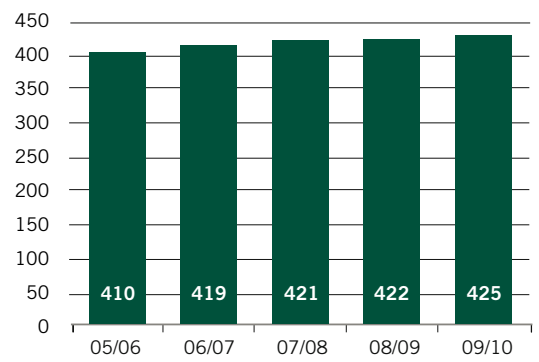
Produktion, m³

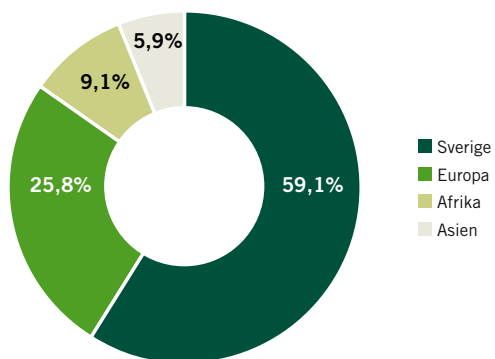
Investeringar, mkr

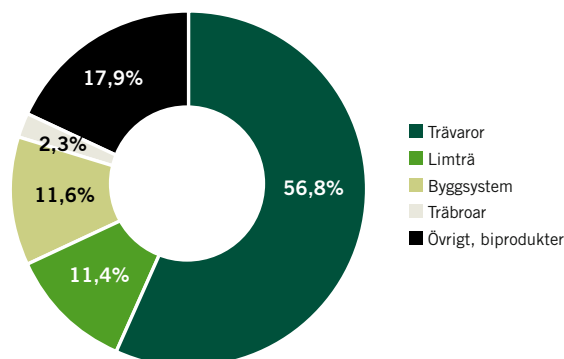
Antal anställda

Försäljning

Omsättning per produktområde

Resultaträkning koncernen, tsek

	2009/2010	2008/2009
Rörelsens intäkter m m		
Omsättning	1 313 797	1 203 556
Kostnad för sålda varor	-1 184 807	-1 146 393
Bruttoresultat	128 990	57 163
Rörelsens kostnader		
Försäljningskostnader	-38 236	-36 442
Administrationskostnader	-39 189	-38 159
Övriga rörelseintäkter	4 215	1 647
Övriga rörelsekostnader	-17	-16 171
Avskrivning goodwill	-3 720	-3 705
Rörelseresultat	52 043	-35 667
Resultat från finansiella investeringar		
Resultat från andelar i koncernföretag	-660	0
Resultat från andelar i intresseföretag	1 515	729
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	134	89
Ränteintäkter	437	3 240
Räntekostnader	-9 979	-15 185
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	43 490	-46 794
Skatt på årets resultat	-11 515	14 558
Minoritetsandel	-3 443	-521
ÅRETS RESULTAT	28 532	-32 757

Balansräkning koncernen, tsek

	2010-08-31	2009-08-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar		
Byggnader, mark och skogsfastigheter	178 391	189 277
Maskiner och andra tekniska anläggningar	102 169	99 356
Pågående nyanläggningar	59 550	37 430
	340 110	326 063
Finansiella anläggningstillgångar		
Andelar i intresseföretag	7 054	6 505
Andra långfristiga värdepappersinnehav	3 096	3 002
Goodwill	11 156	14 819
	21 306	24 326
Summa anläggningstillgångar	361 416	350 389
Omsättningstillgångar		
Varulager m m	246 057	243 549
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	143 056	153 109
Övriga kortfristiga fordringar	23 242	26 537
	166 298	179 646
Kassa och bank	1 549	4 764
Summa omsättningstillgångar	413 904	427 959
SUMMA TILLGÅNGAR	775 320	778 348
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
Aktiekapital, 40.500 aktier	4 050	4 050
Bundna medel	48 858	37 506
Balanserat resultat	212 394	256 503
Årets resultat	28 532	-32 757
Summa eget kapital	293 834	265 302
Minoritetens andel av eget kapital	3 453	531
Avsättningar	1 994	1 877
Långfristiga skulder		
Skulder kreditinstitut	34 275	47 760
Övriga skulder	31 980	35 509
Checkräkningskredit (limit 200.000 resp 220.000)	136 992	180 964
Latent skatteskuld	23 276	19 786
Summa långfristiga skulder	226 523	284 019
Kortfristiga skulder		
Skulder till kreditinstitut	11 300	7 857
Leverantörsskulder	168 556	137 550
Övriga skulder	69 660	81 212
Summa kortfristiga skulder	249 516	226 619
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	775 320	778 348

Martinsons ledningsgrupp: Fr v Mikael Lindberg, vd Martinsons Träbroar AB och vd Martinsons Byggsystem AB, Gunno Grönlund, controller Martinson Group, Peter Martinson, finanschef Martinsons Såg AB, Lars Martinson, koncernchef, Olov Martinson, produktionschef Martinsons Såg AB, Kenneth Wallin, vd Martinsons Trä AB, Bo Danielsson, ekonomichef Martinson Group.

Styrelsen Martinson Group: Fr v Peter Ahlenius, arbetstagarrepresentant (suppleant), Hans-Kristian Sörensen, arbetstagarrepresentant (suppleant), Stig Axelsson, arbetstagarrepresentant (ordinarie), Marie Karlsson, ledamot (suppleant), Peter Martinson, ledamot, Lars Martinson, ledamot och koncernchef, Fredrik Lundberg, arbetstagarrepresentant (ordinarie), Tomas Holmström, ledamot (suppleant), Gunnar Lundgren, ordförande, Björn Sprängare, ledamot, Olov Martinson, ledamot.

Finansieringsanalys koncernen, tsek

	2010-08-31	2009-08-31
Rörelsens intäkter	1 313 797	1 203 556
Rörelsens kostnader	-1 224 778	-1 198 929
Rörelseöverskott	89 019	4 627
Minoritetsandel	-3 443	-531
Förändring av		
Rörelsefordringar	13 348	-7 476
Varulager	-2 508	34 293
Rörelseskulder	22 897	21 007
Förändring av rörelsekapital	30 294	47 293
Kassaflöde före finansiella poster	119 313	51 920
Resultat av finansiella poster	-8 553	-11 127
Operativt kassaflöde	110 760	40 793
Förändring pågående nyanläggning	-22 120	-13 522
Investeringar, maskiner och inventarier, netto	-24 853	-10 634
Investeringar, byggnader och mark	-387	-29 029
Investeringar, aktier, andelar och fordringar	-643	-18 943
Kassaflöde efter investeringar	62 757	-31 335
Förändring långfristiga skulder	-54 457	18 560
Skatt	-11 515	14 558
Utdelningar, netto	0	0
Nettokassaflöde	-3 215	1 783
Ingående likvida medel	4 764	2 981
Periodens nettokassaflöde	-3 215	1 783
Utgående likvida medel	1 549	4 764
Ej utnyttjad checkräkningskredit	63 008	39 036
Tillgängliga likvida medel	64 557	43 800

Martinsons 937 80 Bygdsiljum
Tel 0914-207 00 Fax 0914-207 80
info@martinsons.se www.martinsons.se

Mixed Sources
Produktgrupp från välskötta skogar
och annat kontrollerat ursprung.
www.fsc.org Cert no. SGS-COC-005306
© 1996 Forest Stewardship Council